

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

Persei accusatoris actio, in Demetrium fratrem, parricidij reum: Status duo
complectitur: &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

alterius vestrum superstes, haud ambiguum regem alterum, mea morte faciam, nec partem potestis pati, nihil chari, nihil sancti nominis nostris, cuius vice regni vnus insatiabilis amor successit. Agite, conuolante aures paternas: decernite criminibus, mox ferro decreturi, dicite palam, quicquid aut veri potestis, aut comminisci, liber: referatae aures sunt, quae post hac, secretis alterius ab altero criminibus claudentur.

OECONOMIA
orationis.

I. Exordium graue, & plenum commiserationis. Praevisus antea à patre fratrum morbus, & adhibita remedia, quae propter vim mali parum valuerunt: hinc illa la bryma.

II. Ex vna parte, funesta discordiarum exempla, ex altera fructus concordia propositus: sed nihil contra vim ambitionis potuerit. Coniunctionis exempla sumpta à Lacedaemonijs. Quippe Lacedaemone bini Reges diu regnarunt, cum scilicet luxus aberat, & pecunia, luit insignis moderatio in Eumene, & Atalo regibus, in Quinctijs, Scipionibus, quorum meminere Valerius, Plutarch Cicero. Eumen es rex fratribus: perpetuo dicere solebat: si ut rege me utemini, ego vobis ut fratribus vtar: sit autem ut fratre, ego vobis ut rege. Sancti Max. serm. 9. de magistratu.

III. Erumpit acerba exulcerati patrii inter liberos discordias conquestio.

PERSEI ACCVSATORIS
actio, in Demetrium fratrem,
parricidij reum.

Status duo complectitur, crimen parricidij, & amicitiam cum Romanis. Inuentio argumentorum tota pene est ab adiunctis. Dispositio grauiora expedit initio. Character est valde probabilis, artificiosissima oratio.

Aperienda nimirum nocte ianua fuit, & armati comessatores accipiendi, praebendumque ferro iugulum, quando non creditur,

nisi perpetratum facinus. Eadem petitis insidijs audio, quae latro, atque insidiator. Non nequequam isti vnum Demetrium filium te habere: me subditum, & pellice genitum appellant. Nam si gradum, si charitatem filij apud te haberem: non in me querentem deprehensas insidias, sed in eum qui fecisset, sauires. Nec adeo tibi vilis vita esset nostra, ut nec praeterito periculo meo moueretur, neque futuro, si insidiantibus sit impune. Itaque si mori tacitum oportet, taceamus, precari tantum Deos, ut à me coeptum scelus in me finem habeat, nec per meum latus impetaris.

Sin autem, quod circumuentis in solitudine natu ipsa subijcit, ut hominum, quos nunquam viderint, fidem tamen implorent: mihi quoque ferrum in me strictum cernenti, vocem mittere liceat, per te, patriumque nomen, quod vtri nostrum sanctus sit iam pridem sentis, ita me audias preor, tamquam si voce, & comploratione nocturna excitus, mihi quiritanti interuenisses, Demetriū cum armatis nocte intempesta in vestibulo meo deprehendisses. Quod tum vociferarer in re praesenti pauidus, hoc nunc postero die quor. Frater, non comessantium in vicem iam diu viuimus inter nos, regnare vtrique vis:

huic spei tuae obstat aetas mea, obstat gentium ius, obstat vetustus Macedoniae mos, obstat verò etiam Patris iudicium. Huc transcendere, nisi per meum sanguinem non potes. Omnia moliris, & tentas: adhuc seu cura mea, seu fortuna restitit parricidio tuo, hesternae die in lustratione, & decursu, & simulacro ludibundo pugna, funestum prope praedium fecisti: nec me à morte aliud vindicauit, quam quod me, ac meos vinci passus sum, ab hostili praedio, tamquam fraterno lusu, pertahere me ad coenam voluisti. Credisne, Pater, inter inermes conuiuas me coenaturum fuisse, ad quem armati comessatum venerunt? Credis nihil à gladijs nocte periculi fuisse, quem sudibus te inspectante prope occiderunt? quid hoc noctis, quid ut inimicus ad iratum? quid cum ferro succinctis iuuenibus venis? conuiuam me tibi committere ausus non sum, comessatorem te cum armatis venientem recipiam? Si aperta ianua fuisset, funus meum parares hoc tempore, Pater, quo querentem audis. Nihil ago tamquam accusator criminose, nec dubia argumentis colligendo, ago: quid enim, negat se cum multitudine venisse ad ianua.

Quarimo-
nia grauis.

Ambitio
crudelis.

ianuam meam? aut ferro succinctos secum
fuisse: quos nominauero, accersere possunt
quidem omnia audere, qui hoc ausi sunt: non
tamen audebunt negare, se deprehensos intra
limen meum eum ferro. Si ad te deducerem,
rem pro manifesto haberet, fatentes pro de-
prehensis habe. *Exorare nunc cupiditatem re-
gni, ad furias fraternas cogita: sed ne sint cœcæ,
Pater, execrationes tuæ, discerne: dispice
insidiatorem, & peritum insidijs: noxium huic
esse caput, qui occisus fratrem fuit, habeat
etiam vratos parentes Deos: qui periturus fra-
terno scelere fuit, per fugium in Patris mis-
ericordia, & iustitia habeat. Quo enim alio con-
fugiam? cui non tolemae, iultrate exercitus,
cui non decurlus militum, non domus, non
epulæ, non nox ad quierem data naturæ be-
neficio mortalibus, tata est? si vero ad fra-
trem inuitatus, moriendum est: si recepero
intra ianuam comellatum fratrem, morien-
dum est: nec eundo, nec macendo insidias
euito. Quid me conferam? nihil vrater Deos,
Pater, & te, colui. Non Romanos habeo, ad
quos confugiam. Perisse experunt, quia tuis
iniurijs doleo: quia tibi ademptas tot vrbes,
tot gentes, modo Thraciæ maritimam oram,
indignor, nec me, nec te incolumi Macedo-
niam suam futuram sperant: sed si me scelus
fratris, te senectus absumpserit, aut nec ea
quidem expectata fuerit, regem, regnumque
Macedoniæ sua futura sciunt. Si quid extra
Macedoniam tibi Romani reliquissent, mihi
quoque id relictum erederem receptaculum.
At in Macedonibus satis præsidij est, vidisti
hæsterna die impetum in me militum, quid
illis defuit, nisi ferrum? quod illis defuit
interdij, conuiuæ fratris nocturne assumpse-
runt. Quid de magna parte Principum loquar,
qui in Romanis spem omnem dignitatis, &
fortunæ posuerunt, & in eo qui omnia apud
Romanos potest? Neque hercule istum mi-
hi tantum fratri maiori, sed propè est, vt ti-
bi quoque ipsi Regi, & Patri præferant: iste
enim est, cuius beneficio pœnam tibi senatus
remisit, qui nunc te ab armis Romanis pro-
tegit, qui tuam senectutem obligatam, &
obnoxiam adolefcentiæ suæ esse æquum cen-
set, pro isto Romani stant: pro isto omnes
vrbes tuo imperio liberatæ: pro isto Mace-
dones, qui pace Romana gaudent. Mihi præ-
ter te, Pater, quid vsquam aut spei, aut præ-
sidij est? quod spectare illas literas ad te nunc
missas T. Quintij credis? quibus & bene te*

consuluisse rebus tuis ait, quod Demetrius
Romam miseris: & hortatur, vt iterum, &
cum pluribus legatis, & prioribus quoque
Macedonum remittas eum. T. Quintius, qui
nunc est author omnium rerum, isti & magi-
ster, eum sibi, te abdicato, patre, in locum tu-
um sustinuit: illic ante omnia clandestina
concepta sunt consilia: quaruntur adiutores
consilij, quum te, plures, & principes Mace-
donum cum isto mittere iubet, qui hinc inte-
gri, & sinceri Romam eunt, Philippum regem
se habere credentes: imbuti, & illinc infecti
Romanis delinimentis, redeunt. Demetrius
ijs vnus omnis est: eum iam Regem viuo pa-
tre appellant. Hæc si indignor, audiendum est
statim, non ab alijs solum, sed etiam à te, Pater,
cupiditatis regni crimen; ego vero, si in medio
ponitur, non agnosco, quem enim tuo loco
moueo, vt ipse in eius locum succedam? Vnus
ante me Pater est, & vt diu sit, Deos rogo: su-
perstes ei ita sim, si merebor, vt ipse me esse
velit. Hæreditatem regni, si pater traderet, acci-
piam. Cupit regnum, & quidem scelerate
cupit, qui transcendere festinat ordinem atri-
tis, naturæ, motis Macedonum, iuris gen-
tium. Obstat frater maior, ad quem iure,
voluntate etiam Patris, regnum pertinet.
Tollatur nunc primus in regnum, fraterna ce-
de sit potior: Pater senex, & filio solus orba-
tus magis timebit ne irascatur, quam vt filij
vlticis necem patiat; Romani lætabun-
tur, probabunt, defendent factum. Hæc spes
incertæ, Pater, sed non inanes sunt: ita enim
res se habet, periculum vitæ propellere à me
potes, puniendo eos, qui ad me interficien-
dum ferrum sumpserunt: si facinori eorum
successerit, mortem meam idem tu persequi
non poteris.

OE C O N O M I A
orationis.

I. Exordium callidum, quasi ex flagrantis adibus
delicti commotione erumpat; non domi sit compara-
tum: deinde artificiosa conuulsio, fidelis, subdola
ad motum recitandum aptissima. Quæritur autem Quinti
propria questus, & comploratio eorum, qui populum
Romanum inuocabant, translatus est in ore Mace-
donum.

II. Serio delabimur ad causam. Primum cri-
men, & raris omnium obicitur Demetrio, domi-
nan-

Ambitio
desestanda.

Dij paterni.

Pietas.

nandi libido. *Fortuna autem, per quam se servatum hic Perseus dicit, est ipse Genius Iulianus Iulianus ut dicitur à Menandro.*

Genius.

III. Parricidij crimen intentatum, colligitur ex effectibus, & aduentibus, ac primum ex recenti lustratione, qua imago in sua pugna fuit. Lustrale certamen à Tacito vocatur. *Annal. lib. 16. Hanc inquit Perseus dum obiret Demetrius, pone ludo iunxit parricidium.*

Lustratio.

IV. Probabilis sit oratio ex circumstantiis aptissime enucleatis: Hinc acris, & nervosa pugnacitas.

Dii Paterni

Penates.

V. Post rem probatam, per Aporiam adhibetur motus non vi accersitus, sed leniter è suo fonte derivatus, Dii autem paterni quorum hic meminit, sunt Penates, de quibus Clemens Alexandrinus *πρὸς ἠεὶ σέβας*, & Schol. Apollon. & Arnob. *adversus gentes. l. 1. & l. 3.*

VI. Gradum facturus ad aliud crimen, callide nomen, & benevolentiam Patris usurpat, deinde summa dexteritate inpeccit criminationem de amicitia cum Romanis, & spe inuadendi regni, Philippus autem multatus fuerat aliqua parte imperii à Romanis & nondum concoctus dolor. Sciebat Perseus qua parte inimiculus Parentis animus esset ferendus.

Demetrius
tarsus Ro-
manus.

VII. Hac igitur ianua, quam sibi patere facilius existimabat, irrepit, graviter exagitat Demetrium, ob amicitiam Romanorum, apud quos legatus fuerat: Hinc dira amulatio seni instillatur, ita autem in responsis Senatus ferebatur, *ἢ ἄρα οἱ Περσέως πᾶσαν τὴν ἐξ αὐτοῦ χάρις, καὶ πίστιν εἰς τὸ Διουμένειον ἀπαρτίθηεν.* Polybius.

VIII. Firmatur coniectura ex T. Quintii literis ad Demetrium, & callidissime in odium Patris adducitur miser adolescens: efficaci autem oratione dixit, Demetrius ijs omnia est. Sic græcè dicunt *τὰ πᾶσι*, quod & lasinè octulsi: *Arbiter in Satyriceo, Quare in cælum abiit, & Trimalcionis Tapania est.*

Tapania.

IX. In peroratione pretenditur simulata moderatio, pessimi consilii artifex, sicut fratrum cruem ista rabies, sed vix malitia sua integumentis evoluta.

pendè ab iisdem locis, maximè autem conatur repugnantibus implicare adversarium: quod argumentum ad confutationem potentissimum esse solet. Dicitio nobilis est, miserationes valde graves, & opportune.

Omnia, quæ reorum antea fuerant auxilia: Pater, præoccupavit accusator, simulatque lachrymis in alterius perniciem, veras meas lachrymas suspectas tibi fecit: quum ipse, ex quo ab Roma redij, per occulta cum suis colloquia, dies, noctesque insidietur vltro mihi: nunc non insidiatoris modo, sed latronis manifesti, & percussoris speciem induit. Periculo suo te exteret, vt innoxio fratri per eundem te maturet perniciem: per fugium sibi nusquam suspectum esse ait, vt ego ne apud te quidem spei quicquam reliqui habeam: Circumuentum, solum, inopem, invidia gratiæ externa, quæ obest potius, quam prodest, onerat. Iam illud quam accusatoriè, quod noctis huius crimen miscuit cum cætera infectatione vita mea, vt & hoc, quod iam, quale sit, scies, suspectum alio vitæ nostræ tenore faceret, & Nam vanam criminationem spei, voluntatis consiliorum meorum, nocturno hoc ficto, & composito argumento, fulciret: simul & illud quæsiuit, vt repentina, minimeque præparata accusatio videretur; quippe ex noctis huius metu, & tumultu repentino exorta. Oportuit autem, Perseus, si proditor ego Patris, regni que eram, si cum Romanis, si cum alijs inimicis Patris inieciam consilia, non expectatam fabulam esse noctis huius, sed proditionis meæ ante me accusatum, si illa criminosa, ac vana accusatio erat, inuidiamque tuam adversus me magis, quam crimen meum indicatura, hodie quoque eam, aut prætermitti, aut in aliud tempus differri, vt perspiceretur, vtrum ego tibi, an tu mihi nouo quidem, & singulari genere odij insidias fecisses. Ego tamen, quantum in hac subita perturbatione potero, separabo ea, quæ tu confundisti, & noctis huius insidias aut tuas, aut meas detegam. Occidendi sui consilium me inisse videri vult, vt scilicet maiore Fratre sublato, cuius iure gentium, more Macedonum, tuo etiam (vt ait) iudicio regnum futurum est: ego minor in eius, quem occidisse, succedere locum. Quid ergo illa sibi vult pars altera

DEMETRII, PARRICIDII
rei, defensio.

Relegit duo crimina obiecta, & confutat